

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 350/2010-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. septembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť O. L., zastúpenej advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 9. februára 2010 v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cob 77/2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť O. L. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. mája 2010 doručená sťažnosť O. L. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom

Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) z 9. februára 2010 v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cob 77/2008.

2. Zo sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľka bola v procesnom postavení žalovanej účastníčkou konania vedeného na Okresnom súde Michalovce (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 18 Cb 20/2007. Spoločnosť M., s. r. o. (ďalej len „žalobca“), si uplatnila voči sťažovateľke právo na zaplatenie peňažnej sumy 429 131 Sk s úrokom z omeškania 500 Sk denne od 27. augusta 2002 do zaplatenia z titulu zaplatenia ceny prevedených prác na diele „V. o. L.“. Žalobca túto pohľadávku nadobudol na základe zmluvy o postúpení pohľadávky z 2. januára 2006 od spoločnosti N., a. s., ktorá nadobudla uvedenú pohľadávku od pôvodného zhotoviteľa diela – veriteľa J. P.– V., na základe zmluvy o postúpení pohľadávky zo 4. apríla 2005. Pôvodný zhotoviteľ diela J. P.– V., podaním z 19. mája 2008 súdu oznámil, že vstupuje do konania ako vedľajší účastník na strane sťažovateľky ako žalovanej. Vedľajší účastník podaním zo 17. marca 2008 navrhol zmenu účastníkov konania na strane žalobcu tak, aby z konania vystúpil žalobca a na jeho miesto vstúpil on ako pôvodný zhotoviteľ diela a veriteľ. Okresný súd rozsudkom z 21. mája 2008 pod sp. zn. 18 Cb 20/2007 rozhodol tak, že sťažovateľku zaviazal zaplatiť žalobcovi istinu 429 131 Sk s 10,55 % úrokom z omeškania ročne od 27. augusta 2002 do zaplatenia, žalobu v časti požadovaného úroku z omeškania nad 10,55 % zo žalovanej istiny zamietol a nepriznal náhradu trov konania žiadnemu z účastníkov. Návrh vedľajšieho účastníka J. P.– V., na zmenu účastníkov na strane žalobcu zo 17. marca 2008 zamietol. Proti rozsudku okresného súdu sťažovateľka nepodala odvolanie. Odvolanie podali iba žalobca a vedľajší účastník. Okresný súd vyzval sťažovateľku, aby sa vyjadrila, či súhlasí s odvolaním podaným vedľajším účastníkom na jej strane. Sťažovateľka sa vyjadrila podaním zo 7. augusta 2008 tak, že *„... zatiaľ nebol daný súhlas k predmetnému odvolaniu a vyjadrenie zašleme dodatočne priamo na Krajský súd v Košiciach“*. Krajský súd rozhodol o odvolaní rozsudkom pod sp. zn. 1 Cob 77/2008 z 9. februára 2010 tak, že potvrdil rozsudok v napadnutých výrokoch; teda vo výroku o zamietnutí žaloby o priznanie úrokov z omeškania nad 10,55 % zo žalovanej istiny, nepriznania náhrady trov prvostupňového konania a zamietnutia návrhu na zmenu účastníkov konania na strane žalobcu. Krajský súd zároveň podľa § 218 ods. 1 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“)

odmietol odvolanie vedľajšieho účastníka konania ako podané niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený a účastníkom nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Podľa názoru sťažovateľky „... rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11 Cob 77/2008 zo dňa 9. 2. 2010, bolo porušené jej právo na konanie súdu zákonom ustanoveným postupom, a na spravodlivé súdne konanie“.

Sťažovateľka preto navrhla, aby ústavný súd rozhodol o jej sťažnosti týmto nálezom:

„Základné právo sťažovateľky na postup súdu zákonom ustanoveným spôsobom zakotvené v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, na prerokovanie veci v jej prítomnosti zakotvené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a na spravodlivé súdne konanie zakotvené v článku 6 ods. 1 vety prvej Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 1Cob 77/2008 zo dňa 9. 2. 2010 bolo porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Krajskému súdu v Košiciach pokračovať v porušovaní práv sťažovateľky.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 1 Cob 77/2008 zo dňa 9. 2. 2010 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odporca je povinný nahradiť sťažovateľke trovy konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky.“

3. Návrhom doručeným ústavnému súdu faxom 15. júla 2010 a písomne doplneným 19. júla 2010 sťažovateľka požiadala, aby ústavný súd rozhodol o dočasnom opatrení, ktorým sa odloží vykonateľnosť rozsudku krajského súdu sp. zn. 1 Cob 77/2008 z 9. februára 2010 až do právoplatného skončenia konania ústavného súdu o jej sťažnosti.

II.

4. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických a právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

5. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. Podľa § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na návrh sťažovateľa rozhodnúť o dočasnom opatrení a odložiť vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ak to nie je v rozpore s dôležitým verejným záujmom a ak by výkon napadnutého rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu neznamenal pre sťažovateľa väčšiu ujmu, než aká môže vzniknúť iným osobám pri odložení vykonateľnosti; najmä uloží orgánu, ktorý podľa sťažovateľa porušil základné práva alebo slobody sťažovateľa, aby sa dočasne zdržal vykonávania právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, a tretím osobám uloží, aby sa dočasne zdržali oprávnenia im priznaného právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom.

7. Sťažovateľka v sťažnosti poukazuje na dva okruhy nedostatkov, ktoré mali podľa jej názoru za následok porušenie jej základných práv. V prvom rade nesúhlasí s rozsudkom krajského súdu z 9. februára 2010 z toho dôvodu, že tento odmietol odvolanie vedľajšieho účastníka konania, ktorý vystupoval na strane sťažovateľky. Tým podľa názoru sťažovateľky krajský súd porušil jej základné právo garantované v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa § 93 ods. 4 OSP (v znení pred novelou Občianskeho súdneho poriadku zákonom č. 384/2008 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 384/2008 Z. z.“) účinnou od 15. októbra 2008 išlo o odsek 3) v konaní má vedľajší účastník rovnaké práva a povinnosti ako účastník. Koná však iba sám za seba. Ak jeho úkony odporujú úkonom účastníka, ktorého v konaní podporuje, posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností.

Podľa § 201 OSP účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevyklučuje. Ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom, môže podať odvolanie aj vedľajší účastník.

Z obsahu sťažnosti, ako aj jej príloh vyplynulo, že vedľajší účastník, ktorý vystupoval na strane sťažovateľky, podal odvolanie 27. júna 2008 bez prerokovania so sťažovateľkou. Sťažovateľka k 7. augustu 2008, teda vyše mesiac po podaní odvolania vedľajším účastníkom, nedala súhlas vedľajšiemu účastníkovi k podaniu odvolania. Sťažovateľka zároveň uviedla, že svoje stanovisko k odvolaniu vedľajšieho účastníka zašle dodatočne priamo krajskému súdu avšak svoje vyjadrenie k odvolaniu vedľajšieho účastníka krajskému súdu nepredložila ani dodatočne, a to napriek tomu, že krajský súd rozhodol o odvolaní rozsudkom z 9. februára 2010, teda až po roku a pol od jej posledného vyjadrenia k odvolaniu. Z dôvodu, že sťažovateľka neudelila výslovný súhlas s odvolaním podaným vedľajším účastníkom, krajský súd dospel k záveru, že vedľajší účastník nebol oprávnený podať odvolanie. Sťažovateľka prejavila názor, že krajský súd zrejme odmietol odvolanie z toho dôvodu, že sa pri posudzovaní jeho prípustnosti neriadil platnou právnou úpravou, ale vychádzal z ustanovenia § 201 OSP v znení platnom do 31. augusta 2003, teda pred zmenou vykonanou zákonom č. 353/2003 Z. z. Ustanovenie § 201 OSP v znení platnom do 31. augusta 2003 totiž oprávňovalo na podanie odvolania iba účastníka konania. Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu je však nepochybne zřejmé, že krajský súd postupoval v súlade s Občianskym súdnym poriadkom ako relevantným právnym predpisom v aktuálnom znení a k odmietnutiu odvolania vedľajšieho účastníka došlo práve

z toho dôvodu, že sťažovateľka neudelila výslovný súhlas s odvolaním vedľajšieho účastníka. Pokiaľ mala sťažovateľka skutočne záujem na prerokovaní odvolania vedľajšieho účastníka, nič jej nebránilo, aby svoju vôľu takto prejavila. Ústavný súd dospel k názoru, že sťažovateľka sama zapríčinila to, že krajský súd jej nečinnosť vyložil ako nesúhlas s odvolaním podaným vedľajším účastníkom. Krajský súd preto vzhľadom na absenciu aktívneho vyjadrenia vôle sťažovateľky ako účastníčky konania dospel k záveru, že vedľajší účastník nebol oprávneným subjektom na podanie odvolania, a odvolanie vedľajšieho účastníka odmietol ako podané niekým, kto na odvolanie nebol oprávnený [§ 218 ods. 1 písm. b) OSP]. Ústavný súd považuje rozsudok krajského súdu v časti posúdenia oprávnenosti odvolania vedľajšieho účastníka za náležite odôvodnený; krajský súd dostatočne a zrozumiteľne odôvodnil, prečo odvolanie vedľajšieho účastníka odmietol. Ústavný súd konštatuje, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci správne interpretoval a aplikoval, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné.

8. Ústavný súd podľa svojej konštantnej judikatúry nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto svojej právomoci nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom môže sa stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

Ústavný súd považuje postup krajského súdu pri preskúmaní rozhodnutia okresného súdu za legitímny a vylučujúci možné porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

9. Sťažovateľka však vyčíta krajskému súdu ako pochybenie v ústavnoprávnom zmysle tiež to, že na prerokovanie odvolania nenariadil pojednávanie. Podľa sťažovateľky z dôvodu, že odvolacie konanie sa začalo podaním odvolania (vedľajší účastník doručil svoje odvolanie okresnému súdu 30. júna 2008) pred novelou Občianskeho súdneho poriadku vykonanou zákonom č. 384/2008 Z. z. s účinnosťou od 15. októbra 2008 mal krajský súd na prerokovanie odvolania nariadiť pojednávanie napriek tomu, že o odvolaní rozhodol rozsudkom z 9. februára 2010. Sťažovateľka argumentovala tak, že § 214 ods. 1 OSP v znení pred uvedenou novelou Občianskeho súdneho poriadku ukladal krajskému súdu ako súdu odvolaciemu nariadiť na prerokovanie odvolania pojednávanie. Ústavný súd uvádza, že krajskému súdu postup pri prerokovaní odvolania ukladal § 372p ods. 1 OSP upravujúci prechodné ustanovenie k úpravám Občianskeho súdneho poriadku účinným od 15. októbra 2008, podľa ktorého sa na konania začaté pred 15. októbrom 2008 použijú predpisy účinné od 15. októbra 2008, ak nie je ďalej ustanovené inak. Postup krajského súdu je navyše v súlade so stanoviskom občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. apríla 2010 pod sp. zn. Cpj 7/2010 k zjednoteniu výkladu už uvedeného § 372p ods. 1 OSP, podľa ktorého sa ustanovenie § 214 OSP v znení účinnom od 15. októbra 2008 použije aj na odvolacie konania, ktoré začali podaním odvolania pred 15. októbrom 2008.

10. Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre uvádza, že postup a rozhodnutie všeobecného súdu, ktoré vychádzajú z aplikácie konkrétnej zákonnej procesnoprávnej úpravy, v zásade nemožno hodnotiť ako porušovanie základných práv a slobôd (napr. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97)

Ústavný súd sa plne stotožňuje s postupom krajského súdu pri prerokovaní odvolania a uvádza, že uvedeným postupom nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

11. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom sťažnosti, ako aj jej prílohami nezistil v rozsudku krajského súdu z 9. februára 2010 a ani v jeho postupe, ktorý rozsudku predchádzal, možnosť namietaného porušenia označených práv sťažovateľky. Ústavný súd preto dospel k záveru, že sťažnosť je zjavne neopodstatnená v celom rozsahu. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označila sťažovateľka, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietala, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05).

12. Ústavný súd v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou opakovane vyslovil, že ak sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom namietal také porušenie základného práva alebo slobody, ktoré podľa okolností prípadu nemohlo nastať, ústavný súd návrh odmietne ako zjavne neopodstatnený (napr. II. ÚS 70/99, III. ÚS 45/03).

13. Odhliadnuc od uvedeného ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľka sama nepodala odvolanie proti rozsudku okresného súdu z 21. mája 2008. Sťažovateľka v sťažnosti odôvodňuje porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu, ktorý odmietol odvolanie vedľajšieho účastníka. Porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vidí sťažovateľka v tom, že krajský súd na prerokovanie odvolania, ktoré však podal iba žalobca a vedľajší účastník, nenariadil pojednávanie. Sťažovateľka ani v priebehu konania na krajskom súde nevyjadrila výslovný súhlas s odvolaním podaným vedľajším účastníkom. Základným predpokladom na rozhodovanie o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je, aby sťažovateľ namietal porušenie svojich základných práv alebo slobôd. Ústavný súd preto dospel k záveru, že sťažovateľka nenamietala porušenie svojich základných práv a slobôd, ale vedľajšieho účastníka konania.

Ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti vyslovil, že domáhať sa ochrany základných práv na ústavnom súde môže fyzická osoba alebo právnická osoba jedine v záujme ochrany svojich základných práv (napr. II. ÚS 32/06, II. ÚS 80/06).

Ďalším dôvodom na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde je aj okolnosť, že sťažnosť bola podaná niekým zjavne neoprávneným.

14. Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľky po jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol v celom rozsahu ako zjavne neopodstatnenú. Pretože došlo k odmietnutiu sťažnosti v celom rozsahu, ústavný súd sa nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľky (zákaz krajskému súdu pokračovať v porušovaní práv sťažovateľky, zrušenie rozsudku krajského súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie, náhrada trov konania a návrh na dočasné opatrenie), keďže tieto sú viazané na to, že ústavný súd sťažnosti vyhovie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. septembra 2010